

Rumyana Zlatanova. The Old Bulgarian Translation of the Books of the Prophets Hosea, Zephaniah, Haggai, Zechariah, Malachi. Sofia: TEMTO, 2022, 392 p. Artist: Spartak Paskalevski. ISBN 978-954-9566-94-9.

ABSTRACT

The earliest known biblical corpus of Slavonic Cyrillic texts – the 14th-century Bulgarian manuscript F.I. 461 – includes the oldest copy of the Book of the Twelve Prophets enriched with exegetical interpretations by Theodoret of Cyrene (393–469), which was translated in Preslav in the 10th century. On the basis of a complex analysis, in 1998 I prepared the first diplomatic scholarly edition of this Old Testament book according to F.I. 461 and its copy from the collection of Pyotr Ivanovich Shchukin No. 507 of 1475. The books of the prophets Hosea, Zephaniah and Haggai, however, are not attested in them. In the latter, one can also note considerable omissions in the books of the prophets Habakkuk, Zechariah and Malachi. On the basis of Croatian-Glagolitic (13th–16th centuries) and typologically relevant Cyrillic copies (12th–14th centuries) and drawing on a comprehensive textual analysis and a comparison with the Greek original, I offer the first reconstruction of the Old Bulgarian translation of the Books of the Prophets Hosea, Zephaniah, Haggai, Zechariah and Malachi. This study and first edition of these prophetic books lays the foundations for further research in the fields of Old Bulgarian biblical translation, biblical criticism and exegesis, Slavic medieval studies and the linguistic and interdisciplinary aspects of cultural anthropology.

Румяна Златанова. Книги на пророците Осия, Софония, Агей, Захария и Малахия в старобългарски превод. София: ТЕМТО, 2022, 392 с. Худ. Спартак Паскалевски. ISBN 978-954-9566-94-9.

РЕЗЮМЕ

Най-ранният известен засега библейски свод на славянски кирилски текст – средновековният български ръкопис от XIV в. F.I. 461 – включва и най-стария препис на книгата на Дванадесетте пророци, обогатен с екзегетически тълкувания на блаж. Теодорит Кирски (393-469) и преведен в Преслав през X в. Въз основа на комплексен анализ осъществихме през 1998 г. първото научно издание от дипломатичен тип на тази старозаветна книга по F.I.461 и нейното копие от сбирката на П. И. Щукин № 507 от 1475 г. Книгите на пророците Осия, Софония и Агей обаче в тях не са засвидетелствани. В последните освен това се отбелязват значителни липси от книгите на пророците Авакум, Захария и Малахия.

Въз основа на хърватско-глаголически (XIII – XVI в.) и типологично релевантни кирилски преписи (XII – XVI в.), на обхванат текстологичен анализ и в сравнение с гръцките образци се предлага за пръв път реконструкция на Книгите на пророците Осия, Софония, Агей, Захария и Малахия в старобългарски превод.

С настоящето проучване и първо издание на тези пророчески книги се създава основа за задълбочаване на по-нататъшните изследвания в областта на старобългарския библейски превод, библейската критика и екзегетика, славянската медиевистика, както и на езикословните и интердисциплинарни аспекти на културната антропология.

Bd. 9. Rumjana Zlatanova. Die Bücher der Propheten Hosea, Zephanja, Haggai, Sacharja und Maleachi in altbulgarischer Übersetzung. Sofia: Temto 2022. Geb., 385 S. Rés. deutsch. Gestaltung Spartak Paskalevski. ISBN 978-954-9566-94-9.

ZUSAMMENFASSUNG

Das früheste Zeugnis eines slavischen kyrillischen alttestamentlichen Textes in corpore F.I. 461 (1350-1370) enthält den bis heute ältesten bekannten Überlieferungsträger des Zwölfpropheten-Buches mit Kommentarscholien Theodorits von Cyrus (393-469), die im 10. Jh. in der Hauptstadt des Ersten Bulgarischen Reiches, Preslav, übersetzt wurden. Auf der Grundlage einer komplexen Textanalyse entstand 1998 unsere erste Edition diplomatischen Typs dieses Textzeuges. Leider sind die Bücher der Propheten Hosea, Haggai und Zephanja in F.I. 461 und in seiner Kopie Nr. 507 P. I. Ščukin (1475) überhaupt nicht belegt. Außerdem fehlen in ihnen bedeutende Teile der Prophetenbücher Habakuk, Sacharja und Maleachi.

Anhand kroatisch-glagolitischer (13.-14. Jh.) und typologisch relevanter kyrillischer Apographe (12.-16. Jh.) und einer umfassenden textkritischen Analyse im Vergleich zur griechischen Vorlage wird hier die Rekonstruktion der Prophetenbücher Hosea, Zephanja, Haggai, Sacharja und Maleachi in altbulgarischer Übersetzung erstmalig vorgenommen.

Die erste kritische Ausgabe dieser Prophetenbücher bildet die Grundlage für weitere Untersuchungen auf dem Gebiet der altbulgarischen Bibelübersetzung, der Bibelkritik und Exegetik, der slavischen Mediävistik sowie der sprachlichen und interdisziplinären Aspekte der Kulturanthropologie.